

[00:01] **Z.A.** Πείτε μας το όνομά σας

[00:03] **K.X.** Κόφφας Χρήστος ήμαστε 5 αδέρφια, 2 κορίτσια 3 αγόρια. Τώρα τα παιδικά μας χρόνια ήταν τόσο δύσκολα, πάρα πολύ δύσκολα να φανταστείς πηγαίναμε σχολείο κάθε πρωί να είναι χειμώνας, βροχή, χιόνια 8 με 10 χιλιόμετρα σ' ένα χωριό που πηγαίναμε Λαγκαδιά [**Η Λαγκαδιά βρίσκεται στις νότιες πλαγιές των Ορέων Αντιχάσια σε υψόμετρο 450 μέτρα ενώ απέχει περίπου 14 χιλιόμετρα Β.-ΒΑ. από το κέντρο των Τρικάλων**] στο μοναστήρι του Κορμπόβου [**Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου ή Μονή Κορμπόβου που μαζί με το παρεκκλήσι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος έχουν χαρακτηριστεί ιστορικά διατηρητέα μνημεία.**] αν έχετε υπόψιν σας και τα σχολεία τότε και μεσημέρι και απόγευμα. Το μεσημέρι σταματούσε το σχολείο εμείς μέναμε στο σχολείο γιατί δεν μπορούσαμε να ξαναπάμε στα 10 χιλιόμετρα να επιστρέψουμε και μέναμε μέσα στο σχολείο, παίρναμε το σακίδιο με το φαγητό από το σπίτι μας , τρώγαμε στο σχολείο και το απόγευμα μας έπαιρνε το σούρουπο να κατέβουμε πάλι. Να σου πω ήταν όπως είσαι από εδώ να πας απέναντι στην κορυφή (δείχνει την απόσταση από το μέρος που πραγματοποιείται η συνέντευξη) τέτοια διαδρομή ήταν περίπου. Δύσκολα χρόνια εγώ το σχολείο το έβγαλα κακήν κακώς που λένε γιατί με έπαιρνε ο πατέρας μου στα πρόβατα, στα ζώα, στα μουλάρια που είχαμε, ήμουν πρωτότοκος και βοηθούσα την οικογένεια. Άρχισα να δουλεύω από τα 12 χρόνια δουλειά ή στα πρόβατα ή στα μουλάρια που πηγαίναμε, στα καυσόξυλα, εργάτης , στην Γερμανία πήγα, τυροκομεία πήγα να τον χειμώνα εργάτης έκανα διάφορες δουλειές για να βοηθήσω την οικογένεια επειδή ήμουν και ο μεγαλύτερος .

[01:48] **Z.A.** Πότε έχετε γεννηθεί;

[01:49] **K.X.** Γεννήθηκα το 1945, 1^η Αυγούστου του 1945 έκλεισα τα 80 και τρεις μέρες σήμερα

[01:58] **Z.A.** Κατάγεστε από την Καστανιά;

[02:00] **K.X.** Καστανιά ναι εδώ μεγαλώσαμε, εδώ γεννηθήκαμε αλλά εμείς επειδή ήμασταν κτηνοτρόφοι φεύγαμε το φθινόπωρο ερχόμασταν την άνοιξη. Το χειμώνα πηγαίναμε κάτω στα χειμαδιά τα λεγόμενα εκεί ξεχειμωνιάζαμε. Πηγαίναμε σχολείο, ξεκινούσαμε 2 μήνες σχολείο εδώ πηγαίναμε κάτω να προσαρμοστούμε στο κάτω σχολείο φεύγαμε την άνοιξη επίσης ερχόμασταν εδώ τα γράμματα κακήν κακώς τα μάθαμε που λένε ίσα ίσα για να διαβάσουμε

[02:31] **Z.A.** Ποιες αναμνήσεις έχετε από το χωριό;

[02:34] **K.X.** Αναμνήσεις τι να σας πω τώρα ήμασταν παιδιά πολλά παίζαμε εξωτερικά παιχνίδια δεν υπήρχαν δεν ήμασταν ούτε για καφενεία ούτε τρέχαμε στα βουνά, στις σάρες, στο δάσος τα πάντα αλλά δεν είχαμε και χρόνο πολύ για παίξιμο εμείς γιατί μετά τα 12 χρόνια ήμασταν στη δουλειά. Πήγαμε φαντάροι, στην Γερμανία πήγα και εγώ δύο (2) χρόνια βοηθούσαμε την οικογένεια γιατί τις πρώτες επιταγές τις έστειλα στον πατέρα μου από την Γερμανία γιατί ήμασταν πολύτεκνη οικογένεια και με δυσκολία τα έβγαζαν πέρα ώσπου μετά πάλι γυρίσαμε, δουλέψαμε, παντρευτήκαμε, κάναμε σπίτι τα συνηθισμένα

[03:32] **Z.A.** Γνωρίζετε κάποιες ιστορίες έτσι που μεγαλύτερους συγγενείς σας;

[03:36] **K.X.** Ιστορίες από τον πατέρα μου γνωρίζω πολλές γιατί ο πατέρας μου είχε και πολύ θυμητικό (εννοεί είχε ισχυρή μνήμη) και ειδικά για τον πόλεμο της Αλβανίας τα ήξερε κατά γράμμα, τα ντοκιμαντέρ που έβγαζε η τηλεόραση αυτός τα

προλογούσε, ήξερε σε ποιο χωριό θα φτάσει, σε ποιο χωριό ήταν γιατί πολέμησε τον Οκτώβριο μέχρι τον Απρίλιο στα βουνά της Αλβανίας, ήταν δύο (2) αδέρφια ο πατέρας μου και ο αδερφός του. Ο παππούς μου είχε μείνει με τα πρόβατα εδώ και με την αδερφή τους για να κουμαντάρουν το κοπάδι με δυσκολίες αλλά ομολογούσε πολλά ο πατέρας μου από τον πόλεμο γιατί ήταν στην μεταφορά με τα ζώα, τροφοδοτούσαν το μέτωπο και έλεγε πολλά πράγματα και έλεγε διάφορες ιστορίες. Έλεγε και μια ιστορία θα ήταν κατάσκοπος ένας μηχανικός που έστηνε μια γέφυρα να περάσουν ένα ποτάμι ο στρατός, την έστηνε εδώ την έστηνε εκεί την χαλούσε ώσπου πληροφορία πήραν μετά δεν ξέρω δήθεν σαμποτάριζε την δουλειά και τον εκτέλεσε ο λοχαγός επί τόπου μπροστά στον στρατό όλο. Αλλά πολλά γινόταν και μετά αφού γύρισαν από το μέτωπο μέχρι τον Απρίλιο που εισέβαλε η Γερμανία στην Ελλάδα μετά γύρισαν με τα πόδια, ξυπόλυτοι ούτε ρούχα στο Καλπάκι, στο Μέτσοβο λέει ένας ο στρατηγός ο Κατσιμήτρος που είχε το γενικό πρόσταγμα του μετώπου τους έλεγε μην φοβάστε συνθηκολογήσαμε, φύγετε να πάρει ο καθένας σας το δρόμο που άλλοι ήταν Πελοπόννησο, άλλοι από την Ήπειρο, άλλοι από την Θεσσαλία κανονίστε που θα φύγετε μην φοβάστε τώρα πλέον. Μετά άρχισε το αντάρτικο, βγήκαν στην αντίσταση εδώ οι δικοί μας και έγιναν και εδώ στην Καστανιά τα θύματα που είπαν και οι προηγούμενοι, σκοτώθηκαν πολλοί γιατί εδώ είχε, ήταν κέντρο των ανταρτών είχε γίνει το Πανβαλκανικό συνέδριο των ανταρτών της αντίστασης **[Στις 5 Ιουλίου 1943 υπογράφεται στην Καστανιά Καλαμπάκας συμφωνητικό συνεργασίας μεταξύ ΕΛΑΣ και του Στρατηγείου Μέσης Ανατολής (ΣΜΑ) από τους στρατηγούς Σαράφη, Άρη Βελουχιώτη και Έντι Μάγιερς. Δύο μέρες αργότερα, στις 7 Ιουλίου 1943, στην τοποθεσία Γκούρας της Καστανιάς οι επικεφαλής του ΕΛΑΣ οργανώνουν Πανθεσσαλική Συνδιάσκεψη των αντιπροσώπων των αντάρτικων ομάδων του ΕΛΑΣ όλης της Θεσσαλίας. Παρόντα όλα τα μέλη της Διοίκησης των Στρατηγείων Δυτικής και Κεντρικής Ελλάδας καθώς και οι ηγέτες των αντιστασιακών κινήσεων της Γιουγκοσλαβίας και της Αλβανίας και 500 αντάρτες. Γι' αυτό και αργότερα ονομάστηκε Βαλκανικό Συνέδριο...]** και αφού βρήκαν τέτοια πράγματα, τέτοια αρχεία μετά όταν ήρθαν οι Γερμανοί εκτελέσαν ότι έβρισκαν μπροστά. Αυτά τα πράγματα ήταν. Άλλο τώρα τι να θυμηθώ. Ήμασταν 5 αδέρφια, παντρευτήκαμε όλοι, είχαμε αλληλεγγύη οικογενειακή και ακόμη έχουμε ήμαστε τόσο δεμένοι και παιδιά και τα εγγόνια μας και ακόμη την οικογένεια την κρατάμε δεμένη, ούτε έχουμε μαλώσει ούτε έχουμε πει τίποτα. Έχουμε γίνει από εκεί που ήταν δύο η μάνα μας και ο πατέρας μας έχουμε γίνει 55, νύφες, γαμπροί, εγγόνια γινήκαμε 55.

[07:04] **Z.A.** Τι παιχνίδια παίζατε;

[07:06] **K.X.** Παιχνίδια; Τι παίζαμε, παίζαμε τσιλικά, δεν την ξέρετε εσείς την τσιλικά, κρυφτό, κυνηγητό, καροτσάκια φτιάχναμε ότι μπορούσαμε χειροποίητα. Αγοραστό παιχνίδι δεν είχαμε ούτε στο όνειρο

[07:24] **Z.A.** Κάποια έθιμα;

[07:27] **K.X.** Τα έθιμα του χωριού εδώ ήταν είτε για τους γάμους, είτε πανηγύρια. Οι γάμοι ήταν παραδοσιακοί εδώ στο χωριό, άρχιζαν από την Πέμπτη έφτιαχναν τα προζύμια που λέμε για ότι ξεκινούσε ο γάμος, την Κυριακή ερχόταν τα όργανα στο σπίτι, γλεντούσε το συγγενολόι όλο (εννοεί όλοι οι συγγενείς). Μαγείρευαν οι γυναίκες στο σπίτι, στήνονταν τα τραπέζια στο σπίτι. Έβγαιναν μετά τα στέφανα στην εκκλησία, φόρτωναν την προίκα όπως είπε και η αδερφή μου προηγουμένως με τα ζώα, έβγαιναν στην πλατεία χόρευαν το συγγενολόι όλο, η νύφη και ο γαμπρός και αυτά τα πράγματα. Τα πανηγύρια, η Καστανιά έχει της Αγίας Παρασκευής πανηγύρι

το περιμέναμε πως και τι. Γινόταν τα γλέντια στα μαγαζιά και μετά γινόταν ο γενικός, ο τρανός (μεγάλος) χορός που λέμε στην πλατεία στην Αγία Σωτήρα και εκεί έβγαιναν οι γυναίκες, τα κορίτσια περισσότερο γιατί γινόταν και το νυφοδιάλεγμα εκεί, εκεί βλέπονταν κορίτσια και αγόρια αλλιώς δεν μπορούσες στα χρόνια αυτά. Τώρα μην κοιτάς, φτάσαμε τώρα...έχω τα εγγόνια μου τώρα είναι 12 και 15 χρονών και θα έρθουν 2,5 και 3 την νύχτα τι θα γίνει δεν ξέρω που θα πάμε (γελάει)

[09:04] **Z.A.** Ωραία κάτι άλλο που πιστεύετε ότι πρέπει να μοιραστείτε για τα βλάχικα;

[09:14] **K.X.** Α τα βλάχικα τα μάθαμε στο σπίτι, μιλούσαν οι γονείς μας ούτε γράφεται ούτε γραμμένη είναι δεν υπάρχει αλφάβητος, δεν υπάρχει γραφή απλώς τα ξέρουμε προφορικά

[09:30] **Z.A.** Ευχαριστούμε πολύ

[09:32] **K.X.** Και εγώ σας ευχαριστώ.

[09:34] **K.A.** Λέγομαι Κόφφας Αριστείδης είμαι ο μικρότερος από τα 5 αδέρφια, ο μεγαλύτερος είναι εδώ (δείχνει τον αδερφό του που κάθεται δίπλα του) ο πρωτότοκος. Μέχρι 18 χρονών ήμουν εδώ στο χωριό και στα χειμαδιά το χειμώνα, ήμασταν μετακινούμενοι, η κτηνοτροφία ήταν μετακινούμενη και πηγαίναμε έξω από τα Τρίκαλα, 10 χιλιόμετρα έξω από τα Τρίκαλα, στο Αρδάνι Τρικάλων. Σχολείο πήγαινα και εγώ στην λαγκαδιά αλλά είχα μείνει μόνος μου αυτοί πήγαιναν παρέα γιατί ήταν 5-6, 7 όλοι εκεί εγώ ήμουν ο μικρότερος είχαν φύγει όλοι οι άλλοι και εγώ έμεινα μόνος μου και πήγα 4 χρόνια μόνος μου. Μια φορά, μια ιστορία που έκανε ένα μεγάλο χιόνι το 1966 ήμουν 10 χρονών στα Τρίκαλα εκεί το χειμώνα και χιόνισε σιγά σιγά ξαφνικά μας λέει ο δάσκαλος φύγετε θα ρίξει πολύ χιόνι, ήταν λίγο ψηλά αυτό το χωριό που πηγαίναμε σχολείο. Κάνω να φύγω μόνος μου, είχε έρθει ο αδερφός μου γιατί ήταν έτσι ακριβώς (δείχνει την κλίση του βουνού που ήταν το χωριό), τώρα λέω ιστορία έτσι, ήταν ψηλά και με φώναξε Αριστείδη μην φοβάσαι φώναξε το σκυλί, ήρθε ένα σκυλί τέτοιο (δείχνει το ύψος του σκυλιού) το θυμάμαι δηλαδή ήρθε το σκυλί εκεί και μου άνοιξε το δρόμο μόνο του, μόνος μου κατέβηκα μετά το χιόνι ήταν γύρω στους 60-70 πόντους, ε την γλυτώσαμε εκεί.

[11:02] Μετά ήμασταν χειμώνα-καλοκαίρι γιατί αυτός (δείχνει τον αδερφό του) ήταν ο μεγαλύτερος και εγώ ο μικρότερος, οι αδερφές μας είχαν παντρευτεί, ο άλλος ο αδερφός μου ο μεγαλύτερος από εμένα είχε πάει σχολείο ήταν γυμνασιόπαιδο δεν ασχολούνταν με την κτηνοτροφία με αυτά και εμείς, εγώ πλήρωνα την νύφη και αυτός εδώ (δείχνει τον αδερφό του) ο μεγάλος ο αδερφός. Όταν είχε πάει στην Γερμανία εγώ έμεινα πίσω εδώ, τα μουλάρια, τα γίδια είχαμε γίδια μετά λοιπόν. Τώρα άλλες ιστορίες, α την άνοιξη φεύγαμε η μάνα μας, η αδερφή μας ερχόταν και έβαζε τους κήπους εδώ και μια χρονιά τώρα και αυτό είναι περιπέτεια έφυγαν από εκεί με τα μουλάρια καβάλα εγώ, ο άλλος μου ο αδερφός, ο Χρήστος και η μάνα μας να έρθουμε να βάλουμε τους κήπους γιατί ερχόμασταν πιο νωρίς τον Απρίλιο να σκάψουμε τους κήπους και να πάμε σχολείο εδώ. Έξω από την Καλαμπάκα, εκεί που είναι η γέφυρα που φτιάχνουν στην Διάβα **[Η Διάβα είναι χωριό του νομού Τρικάλων και υπάγεται στη Δημοτική Ενότητα Καλαμπάκας του Δήμου Μετεώρων.]** Πάμε να περάσουμε το ποτάμι θολό για να μην πάμε γύρω-γύρω από το Μουργκάνι **[Η Μουργκάνη είναι οικισμός της Θεσσαλίας στην Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων]** όλο το δρόμο με τα άλογα είπαμε να κόψουμε δρόμο. Ρωτάει θυμάμαι τον αδερφό μου, εγώ ήμουν τα θυμάμαι γι' αυτό ήμουν 10 χρονών, ρώτησε θυμάμαι περνάει λέει περάστε σιγά-σιγά. Μπαίνει μέσα αυτός (εννοεί τον αδερφό του) εγώ με τον αδερφό μου ήμουν σ' ένα μουλάρι καβάλα και μας είπε κλείστε τα

μάτια γιατί ζαλιζόμουν, το ποτάμι θολό, το νερό έφτανε στο σαμάρι ακριβώς ίσα με το σαμάρι που ήμασταν τα πόδια μας μούσκεμα. Η μάνα μας σε άλλο μουλάρι ξαφνικά ένα μουλάρι που ήταν η μάνα μου πάει...μπερδεύτηκε και πήγαινε με το ποτάμι μαζί και είχε μια στεριά στη μέση μια ξέρα, πηδάει ο αδερφός μου από το άλογο καβάλα θυμάμαι και σταμάτησε και φώναξε, έριξε μια πέτρα μείνε έτσι του λέει, το μουλάρι το πέτυχε στο μάγουλο και γύρισε τότε ξύπνησε το μουλάρι και γύρισε στο τσακ η μάνα μου αν είχε πέσει χαιρετίσματα.

[13:00] Λοιπόν μετά ήρθαμε εδώ περάσαμε, σχολείο εδώ και εγώ το έβγαλα το πανεπιστήμιο το δημοτικό δηλαδή το βγάλαμε όλοι μια χαρά. Μόρφωση έχουμε, σπουδή δεν έχουμε και αυτά. Τώρα για μια ιστορία, εγώ ήμουν πάντα με τον πατέρα μου με τα γίδια μέχρι που πήγα 19 χρονών και έφυγα για την αστυνομία ήμασταν μαζί συνέχεια

[13:24] **Z.A.** Πότε γεννηθήκατε;

[13:25] **K.A.** Γεννήθηκα 7 Φεβρουαρίου το 1956, με την επιστράτευση ήμουν εδώ, αυτοί έφυγαν πήγαν όλοι με τις παντόφλες μόλις έγινε η επιστράτευση το 1974 και εγώ εδώ είχα πάρει τα μουλάρια να τα περάσουμε, γιατί τότε τα μουλάρια είχαν όλα βιβλιάρια όπως τώρα, τα επιστράτευσαν και είχα πάρει τα μουλάρια με κάτι μπαρμπάδες μου να πάμε στην Καλαμπάκα να τα περάσουμε επιλογή τα μουλάρια να τα πάρουν για τον πόλεμο το 1974. Τέλος πάντων έγινε μετά η συνθηκολόγηση και γυρίσαμε πάλι με τα μουλάρια πάνω.

[14:01] Τώρα να θυμηθώ μια ιστορία, θα σας πω μία άλλη ιστορία που έχει πει ο πατέρας μου, αυτή είναι...λοιπόν ο πατέρας μου υπηρετούσε στην Λάρισα, ήταν ημιονηγός **[ο οδηγός μουλαριού, ο μουλάρης]** κοιτούσε τα ζώα στο στρατόπεδο στη Λάρισα. Εκεί στη Λάρισα ήταν το 1938, η εποχή του Μεταξά το 1938, εκεί μέσα είχε κρατούμενους στρατιωτικούς, οι οποίοι ήταν αντιφρονούντες έκαναν βόλτα ο πατέρας μου πότιζε τα μουλάρια τα βόσκαγε γύρω-γύρω από το στρατόπεδο του φώναζαν Κόφφας, πώς λέγεσαι; Κόφφας, φέρε μας δύο τσιγάρα του έδιναν λεφτά και τους έφερνε τσιγάρα απ' έξω μία δύο, πώς λέγεσαι; Κόφφας, από που είσαι; Από την Καστανιά. Αυτός ήταν, ποιος ήταν αυτός ο Σαράφης αν έχεις διαβάσει ιστορία με τον εμφύλιο ο στρατηγός Σαράφης **[Ο Στέφανος Σαράφης (Τρίκαλα, 23 Οκτωβρίου 1890 - Αθήνα, 31 Μαΐου 1957) ήταν Έλληνας αντιμοναρχικός στρατιωτικός, υποστράτηγος, ηγέτης του Ελληνικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (ΕΛΑΣ) στην Εθνική Αντίσταση, και εξέχουσα πολιτική φυσιογνωμία, αρχικά του φιλελεύθερου-βενιζελικού χώρου, και αργότερα της Αριστεράς.]** Γίνεται ο εμφύλιος, ήρθαν οι Γερμανοί έφυγαν μια μέρα έρχεται εδώ στο χωριό με τα άλογα καβάλα ο Σαράφης κατεβαίνουν εδώ στην πλατεία ζητάνε τον Μήτσο τον Κόφφα, τον πατέρα μου. Βρίσκουν τον παππού, ο πατέρας μου ήταν στα πρόβατα, ο παππούς πέθανε από τον φόβο λέει οι αντάρτες θέλουν το Μήτσο; Οι αντάρτες τότε για να σε ψάχνουν δεν ήταν για καλό. Παίρνει το γαϊδούρι ο παππούς πάει πέρα λέει σε θέλουν οι αντάρτες να 'ρθείς στο χωριό, δεν τολμούσες να μην πας. Έρχεται, μόλις τον βλέπει βρε Μήτσο τι κάνεις Κόφφα ήταν αυτός ο Σαράφης που ήταν στρατόπεδο του λέει έχεις κανένα ζυγούρι; και ο Καπετάν Κόζιακας **[Ο Καπετάν Κόζιακας (Θωμάς Πάλλας, 1917-1949) ήταν ένας από τους πρωτεργάτες της Εθνικής Αντίστασης. Συντέλεσε αποφασιστικά στη δημιουργία της ραχοκοκαλιάς του ΕΑΜ στην Πίνδο.]** αυτός ήταν. Πήγε τους έσφαξε ένα, έφαγαν και πηγαίνουν για την Κρανιά **[Η Κρανιά ή Κρανέα (βλχ.: La Kornu) είναι βλάχικο ορεινό χωριό του νομού Τρικάλων σε απόσταση 72 χλμ. Δ.-ΒΔ. από τα Τρίκαλα.]** Τους έκανε τραπέζι υπήρχε και μια φωτογραφία κάπου την είχα δει δεν θυμάμαι τώρα, τους έκανε

τραπέζι και μετά έφυγαν αυτό ήταν. Μετά για τον πόλεμο μου έχει πει πολλές ιστορίες πάρα πολλές.

[15:53] **Z.A.** Είναι κάποια ιστορία που ξεχωρίζετε;

[15:57] **K.A.** Ε τώρα να θυμηθώ ήταν στο ορειβατικό πυροβολικό ο πατέρας μου, στο 5^ο Σύνταγμα που κουβάλαγε και αυτός δεν έμεινε πολύ από.. α και μια ιστορία που θυμήθηκα είχαν πιάσει αιχμάλωτους Ιταλούς και τους πέρναγαν όλους 50-100 τους πέρναγαν στη σειρά και τους πήγαιναν στο στρατόπεδο κάτω να τους συγκεντρώσουν εκεί ήταν οι Ιταλοί με παλτό, με χλαίνες, με κουκούλες με τα πάντα ντυμένοι οι δικοί μας ήταν άλλος είχε αρβύλες κι άλλος δεν είχε ξυπόλυτοι. Εκεί λέει άρπαξα μια κουκούλα από ένα Ιταλό γύρισε με αγριοκοίταξε και ακόμα το θυμόταν στενοχωρήθηκα που του την πήρα την κουκούλα από ένα αιχμάλωτο, στενοχωρήθηκα αλλά τέλος πάντων εντάξει του είχε μείνει ακόμη λέει μετά τον λυπήθηκα. Αυτά!

[17:01] Όταν πήγαν στην Γερμανία πουλήσαμε τα μουλάρια, κουβάλαγαν τα ξύλα στο δασαρχείο ήταν κερατζήδες **[Ο Κερατζής ήταν ο άνθρωπος ο οποίος διέθετε έναν αριθμό αλόγων και έκανε μεταφορές εμπορευμάτων και ανθρώπων, έναντι κάποιας αμοιβής. Οι πιο συνηθισμένες διαδρομές ήταν σε κοντινές πόλεις, αλλά πραγματοποιούσαν και μακρινά ταξίδια από τη Θεσσαλία στην Ήπειρο και στην Μακεδονία.]** που λένε, τα βγάλαμε στην Καλαμπάκα στο παζάρι ο γαμπρός εδώ ο Σωτηράκος, ο Χρήστος (εννοεί τον αδερφό του) 3 πρώτα ξαδέρφια τα πουλήσαμε και αυτοί πήγαν για την Γερμανία. Κρατήσαμε 2-3 γιατί εγώ έμεινα πίσω, πήγαν στην Γερμανία 2 χρόνια να δουλέψει, έστειλε να ξεχρεώσει είχαμε χρέη εδώ. Αυτός ήταν ο δεύτερος πατέρας μου μετά (δείχνει τον αδερφό του) κατάλαβες; Και είναι ακόμη.

[17:38] Ε τώρα για τα βλάχικα που είπατε πριν, βλάχικα μιλάγαμε, μην πω ότι ήταν και η κύρια γλώσσα στο σπίτι. Ε, σχολείο επειδή το χωριό είχε ένα καλό ερχόταν ξένος κόσμος ήταν κοσμικό τότε το χωριό σε σχέση με άλλα. Ερχόταν και παραθέριζαν εδώ και ακούγαμε και εμείς πως μιλάγαν και με το σχολείο και συνηθίσαμε έχουμε μάθει τα ελληνικά καλά δεν τα έχουμε μάθει όπως είναι οι караγκούνηδες **[Οι Καραγκούνηδες ή Καραγκούνιοι είναι Ελληνική πληθυσμιακή ομάδα που παλαιότερα κατοικούσε στα πεδινά της δυτικής Θεσσαλίας.]** εμείς τα έχουμε μάθει καλά. Οι χασιώτες εκεί κάτω στα Χάσια **[Τα Χάσια είναι βουνό της βόρειας Ελλάδας με υψόμετρο 1.564 μέτρα. Βρίσκονται στα σύνορα του Νομού Τρικάλων με τον Νομό Γρεβενών, βορειοδυτικά της Καλαμπάκας.]** έχουν η Κώστας, η Γιώργος (εννοεί ότι χρησιμοποιούν λανθασμένα το άρθρο και αντί για το αρσενικό λένε το θηλυκό μπροστά από αρσενικό όνομα) εμείς μιλάμε σωστά εδώ τα ελληνικά. Τι άλλο να θυμηθώ; Ο εγγονός μου ο ένας είναι 6 χρονών Ο Αριστείδης αυτός σχεδόν συνεννοούμαστε βλάχικα του μιλάω βλάχικα και τα πιάνει και η κόρη μου η μεγάλη, τα άλλα δεν τρελαίνονται. Η κόρη μου τα πιάνει όλα δηλαδή της μιλάω βλάχικα εγώ μπορεί να μην τα μιλάει αλλά τα καταλαβαίνει όλα αυτός ο μικρός τα ξέρει όλα μετράει βλάχικα τα πάντα όλα. Την γυναίκα μου της μαθαίνω την εκπαιδεύω, εγώ την γυναίκα μου την έχω πόσα χρόνια ήμαστε μαζί; (ρωτάει τη σύζυγό του που βρίσκεται στο χώρο που διεξάγεται η μαρτυρία) από το 1980, 46,45 χρόνια πόσα είναι; Έχει γίνει χωριανή τώρα.

[19:06] Α να μιλήσουμε βλάχικα μεταξύ μας; «λετζισιμο τούτι» σημαίνει τα είπαμε όλα «χιμ , ντοε φρατς» εγώ και αυτός ήμαστε δύο αδέρφια «νικος μαμα» δηλαδή ο μικρός και ο μεγάλος «σχιμ γκίρε» «σμπιναν» «σινετατε» σημαίνει να ήμαστε καλά, να ζήσουμε, υγεία. **19:39-19:50**

